

Goliáš oloupen. (1 Sam 17, 1 -50), Kázání z neděle 30.12.2012

Goliáš oloupen! Zpíváme v snad nejznámější vánoční písni, kterou jsme si i o letošních vánocích několikrát zapěli. Ale – o co byl oloupen? Kým a jak? A proč se o tom vlastně zpívá v písni *Narodil se Kristus Pán*?

To je, milé sestry a milí bratři, několik otázek, které si nyní pokusíme zodpovědět. Začněme u toho oloupeného - tedy u Goliáše. Ten přitáhl s armádou nejzarytějších nepřátel Božího lidu Izraele - s Pelištejci, aby spolu s nimi zabíjel, raboval a zotročoval.

Obě armády - Izraelci a Pelištejci - stály proti sobě. Schylovalo se k rozhodné bitvě, avšak Izraelci se k ní neměli. Každého dne totiž Goliáš vycházel před jejich šiky a vyzýval někoho z nich, aby se mu postavil.

Když si odmyslíme Goliášovo klení a rouhání, šlo o nabídku na první poslech šlechtnou. Proč by proti sobě měly bojovat celé armády - stačí přece, aby o výsledku války rozhodl souboj dvou mužů. Ale rytířská nabídka to nebyla. Mezi Izraelci totiž nebyl nikdo, kdo se Goliáši mohl ve válečnictví rovnat. Goliáš sám byl ostatně spíš bojovým strojem, obrněným bronzem a železem, než bojovníkem z masa a kostí. A potom - ačkoliv by na bojišti nepadly tisíce, ale třeba jenom jediný muž - následky takového střetu by stejně byly strašlivé. Poražení měli vítězům a také jejich bohům otročit a sloužit. Pro Izraelce by porážka znamenala konec identity - národní a zřejmě i náboženské.

Do toho přichází mezi izraelské voje David. Nikoliv ještě král, ale pouhý pastýř. Také nepřichází bojovat, ale spíš jako poslíček, nese vzkazy od táty a trochu domácího sýra pro bratry a jejich velitele. Uslyší však Goliášovo chvástání a rozhodne se mu postavit.

To je známý moment známého příběhu. Mladý a malý David se nezalekne obra a rozhodne se s ním popasovat. Někdy se to vykládá tak, jako kdyby právě toto byl smysl celého vyprávění - ukázat, že s trochou kuráže se člověk nemusí bát a s trochou toho štěstíčka a chytrosti může i malý človíček porazit někoho mnohem silnějšího. Jenže - v tom právě smysl biblického vyprávění nespočívá, alespoň ne ten hlavní.

David bezesporu odvážný byl - jako pastýř a hlídač stád svého otce musel odvahou mnohokrát prokázat. Nebál se čelit lvům ba dokonce i medvědům. Ale rozhodnutí postavit se Goliáši nebylo tolik o odvaze, která v dané chvíli byla čirým bláznovstvím. Jeho rozhodnutí nebylo rozhodnutím odvahy, kuráže, chytrosti, ani síly, ale **šlo o rozhodnutí víry**. David nevěřil sobě, ale věřil Bohu Hospodinu, že ten nenechá napospas svůj lid. Proto předstupuje před Pelištejce a praví: „*Ty jdeš proti mně s mečem, kopím a oštěpem, já však jdu proti tobě ve jménu Hospodina zástupů, Boha izraelských řad, kterého jsi potupil. Ještě dnes mi tě Hospodin vydá do rukou.*“

A tak to skutečně dopadlo. Goliáš byl oloupen! Možná si řeknete, že se to v té naší koledě zpívá poněkud přikrášleně. Asi jako když se ve zprávách povídá, že naši vojáci zneškodnili Talibance. Přičemž víme, že oni je nezneškodnili, oni jim rovnou ustřelili hlavy. Přesně tak, jako sestřelil hlavu David Goliášovi. Ten tak tedy nebyl jenom oloupen, ale rovnou zabit. Proč však tedy v písni *Narodil se Kristus Pán* zpíváme o vítězství nad Goliášem jako o loupeži?

Goliáš z Gátu byl možná skutečně výjimečně narostlým elitním žoldněrem, který vzbuzoval strach u svých nepřátel - a možná i ve vlastních řadách. Ale je také docela možné, že to byl sice proslulý, ale pořád obyčejný voják z masa a kostí, jehož nechali narůst do bezmála nadpozemské síly až pozdější vypravěči - třeba zrovna písaři na dvoře krále Davida, kteří se o celé záležitosti snažili samozřejmě psát politicky uvědoměle.

Na tom konec konců tolik nezáleží - protože Goliáš je jen maska, jenom jedno z mnoha jmen pod kterými Protivník vystupuje, aby ve světě škodil. Když ve třicátých letech psali Voskovec s Werichem svou hru *David a Goliáš*, také přitom mysleli na jiného Goliáše, ne zrovna toho z Gátu, který zůstal poněkud bezhlavě ležet v dolině Posvátného stromu. Goliáš v tom dnešním příběhu totiž zosobňuje také nadosobní zlo, které ve světě vystupuje pod různými maskami a jmény, ale vždy se stejným cílem - zabít, znásilňovat, zotročovat, zlořečit ...

V knize Zjevení, v textu dnešního prvního čtení (Zj 12 7 -12), jsme slyšeli také jeho další jména. Je to už ten dávný had, autor knihy Zjevení ho nazývá drakem, ale nejčastěji se mu říká ďábel, anebo satan. Pod všemi těmito – ale i tisíci jinými – jmény on vystupuje, aby po světě rozséval zkázu a působil trápení a bolest.

Ale díky Bohu - tento nepřítel všeho dobrého a pěkného byl už poražen. Byl, oloupen o svoji svrchovanou moc i o moc posledního slova. Přišel o své slovo na posledním soudu...

V knize Zjevení jsme slyšeli o veliké bitvě, která se odehrála na nebesích. Drak byl v této bitvě svržen na zem i se všemi svými anděly a po celém nebi se rozlehl chvalozpěv k Boží chvále a slávě, ke kterému se můžeme i my zde přidávat: „**radujme se, veselme se!**“
Ano, radovat se, veselit se nejen o vánočních svátcích můžeme. Jenže naše radost není úplná. Leccos jí tu na zemi může pokazit a zhatit. Naše soukromé bolesti a trápení. Nebo i to, jak to vypadá ve světě a leckde kolem nás. Nezdá se, že by všichni ti syčící hadové s rozeklanými jazyky, draci se zlými i dobrými úmysly, nebo sočící satani byli definitivně poraženi. A když pozorně nasloucháme textu knihy Zjevení, tak vlastně slyšíme, že ten drak byl sice poražen, ale ne zabit; byl svržen dolů na zemi. Už ví, že mu nezbyvá moc času, ale o to zuřivěji zde škodí – ať už hadími slovy mezi lidmi, anebo goliášovskými palcáty vládců. A vzhledem k tomu, že my žijeme právě na zemi, tak je to pro nás vlastně ještě horší, na nás právě si ten drak - Goliáš svou zlost nevybíravě vybíjí. Takže jak bychom se mohli veselit a radovat, když v každé té radosti a veselosti svátečního času stejně nemůžeme zapomenout na své i druhých bolesti a trápení?

A přece se své radosti vzdávat nemusíme. Když si uděláme čas. Když na chvíli přestaneme poslouchat to hadí syčení, Goliášovo burácení a satanovo sočení. Když třeba zajdeme do shromáždění bratří a sester, se kterými můžeme sdílet svou sice někdy chabou, ale přece víru, když si přečteme něco z Bible (protože, jak nám zpívají Voskovec s Werichem, v Bibli přece všechno je), anebo když s druhým člověkem sdílíme jeho radosti i trápení - v takových chvílích možná uslyšíme ten radostný chvalozpěv nebeských zástupů ještě zřetelněji.

Už tušíme tedy i to, z čeho ta andělská radost pramení. Jak jsme dnes slyšeli – „**Nyní přišlo spasení a moc i království našeho Boha i vláda jeho Mesiáše...**“ Ta pravá radost nevyplývá jen z toho, co se děje v nebi, ale zcela překvapivě i z toho, co se stalo už zde na zemi! Totiž, že na zem nespádl jenom Boží Protivník, ale že do světa přišel se svou vítěznou mocí i sám Bůh, ve svém Synu, v Ježíši Kristu.

Jeho narozením v tom betlémském dítěti byl ďábel definitivně poražen a také oloupen – o možnost mít alespoň zde na zemi rozhodující slovo a moc nad těmi, kdo Bohu důvěřují. Ti se již z jeho moc vymkli - jak jsme slyšeli: „**nad ním zvítězili pro krev Beránkovu a pro slovo svého svědectví.**“

V tom betlémském dítěti, v Pánu Kristu Ježíši totiž za námi Bůh přišel, aby tu byl s námi - ve všem co zde zatím prožíváme, i v tom bolavém. Aby byl už zde na zemi naší útěchou, posilou, potěchou i požehnáním. Amen